

Opsteller Zaak/Document nummer	A. Baggen Z/25/216290 396387	Datum stuk Afdeling Agendnummer	24 oktober 2025 Dienstverlening
Onderwerp	Datagedreven werken in Beekdaelen		
Portefeuillehouder	Dhr. Ing. E. Geurts		

Aan de gemeenteraad namens burgemeester en wethouders van Beekdaelen

Voorstel

1. Kennis te nemen van het evaluatiedocument Datagedreven werken in Beekdaelen (bijlage 1);
2. Een eenmalig krediet van € 183.602 voor de eenmalige kosten te voteren voor de verdere invoering van datagedreven werken;
3. Structureel budget op te nemen voor de borging van datagedreven werken in Beekdaelen van resp. €110.138 in 2026, €137.577 in 2027, €163.277 in 2028 en €189.470 in 2029;
4. In te stemmen met verwerking van de financiële consequenties in de tweede bestuursrapportage van 2025.

Inleiding

In de meerjarenbegroting is een eenmalig krediet opgenomen voor onderzoek en invoering van datagedreven werken. Hierbij is toegezegd dat in 2025 een evaluatie zou plaatsvinden met een begrotingsvoorstel om datagedreven werken structureel te borgen. Tijdens de informatieve bijeenkomst op 8 oktober is de Raadscommissie geïnformeerd. In dit voorstel treft u de evaluatie en het begrotingsvoorstel voor structurele borging van datagedreven werken in Beekdaelen aan. In bijlage 1 treft u de evaluatierapportage aan met twee voorbeelden van dashboards die Beekdaelen gebruikt om te sturen op een efficiënte dienstverlening.

Argumenten

1.1 Onontkoombaar voor een wendbare en toekomstgerichte overheid

Datagedreven werken is geen optie meer, maar een noodzakelijke voorwaarde voor een wendbare en toekomstgerichte overheid. Het stelt gemeenten in staat om complexe maatschappelijke vraagstukken effectief aan te pakken, sneller te anticiperen op crises en veranderende wetgeving, en beter onderbouwde besluiten te nemen. Door data slim te benutten – in combinatie met kunstmatige intelligentie (hierna: AI) en andere technologieën kunnen gemeenten integraal beleid ontwikkelen, gericht sturen op prestaties van dienstverlening en knelpunten in het sociaal en ruimtelijk domein tijdig signaleren. In een dynamische en onvoorspelbare samenleving is datagedreven werken essentieel om als overheid relevant en slagvaardig te blijven.

1.2 Sluit aan op gemeentelijk beleid

Datagedreven werken sluit aan op het gemeentelijk beleid. Zowel de strategische visie 2024–2040, alsook de dienstverleningsvisie, communicatievisie en organisatievisie benadrukken de noodzaak om datagedreven werken in Beekdaelen organisatie breed in te voeren.

1.3 Stimuleert participatie en bevordert samenwerking

De inzet van GIS-technologie, 3D- en BIM-modellen, kunstmatige intelligentie en datagedreven werken maakt het mogelijk om complexe ruimtelijke vraagstukken inzichtelijk te maken. Dit bevordert transparantie, stimuleert participatie en vergemakkelijkt samenwerking met inwoners en ondernemers.

1.4 Biedt kansen om (regionale) samenwerking te versterken.

Opsteller Zaak/Document nummer	A. Baggen Z/25/216290 396387	Datum stuk Afdeling Agendanummer	24 oktober 2025 Dienstverlening
Onderwerp	Datagedreven werken in Beekdaelen		
Portefeuillehouder	Dhr. Ing. E. Geurts		

Door gezamenlijk te investeren in datagedreven werken en AI, kunnen gemeenten hun krachten bundelen, kennis uitbreiden en delen, dubbel werk voorkomen en samen bouwen aan een toekomstbestendige regio. De inzet van bedrijven en kennisinstituten is bij deze samenwerking onmisbaar en biedt voordelen voor alle partijen.

1.5 Oplossingen komen sneller tot stand

Kennisinstellingen en bedrijven brengen expertise in, waardoor de overheid sneller leert en innoveert. Door gezamenlijk te werken aan nieuwe oplossingen voor complexe vragen komen deze sneller tot stand. Door data en technologie te delen binnen de regio en tussen partners, ontstaat een gedeeld fundament voor gezamenlijke actie. Dit zorgt voor een efficiënte samenwerking. In bijlage 1 “Evaluatie datagedreven werken in Beekdaelen” treft u in hoofdstuk 3 de inmiddels bereikte resultaten aan inclusief nuttige dashboards die Beekdaelen op dit moment gebruikt.

1.6 Draagt bij aan versnelling van digitale transformatie

Door overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en inwoners actief te verbinden, ontstaat een innovatief ecosysteem waarin data niet alleen worden verzameld, maar ook slim worden benut voor maatschappelijke waarde. Deze aanpak versnelt de digitale transformatie op meerdere fronten. Gemeenten kunnen technologie inzetten om fundamentele wijzigingen door te voeren, zoals het groenonderhoud dynamisch plannen op basis van alle beschikbare data inclusief sensordata, weerdata en logistieke planningsschema's geanalyseerd en berekend met behulp van AI. Of in het sociaal domein vroegtijdig achterhalen waar interventies nodig zijn door het combineren en analyseren van verschillende soorten data met behulp van AI.

2.1 en 3.1 Ook AI en andere technologie is nodig

Om datagedreven werken en gebiedsgerichte analyses mogelijk te maken, is AI en andere technologie nodig, zoals GIS-technologie. Hiermee is het mogelijk om complexe vraagstukken voor alle gemeentelijke domeinen waaronder Ruimte en Sociaal inzichtelijk te maken. De eenmalige en structurele kosten van AI en de GIS-technologie zijn meegenomen in deze evaluatie.

Kanttekeningen en risico's

Datagedreven werken en het gebruik van AI brengt ook risico's met zich mee. Een zorgvuldige aanpak is van cruciaal belang om incidenten te voorkomen. De belangrijkste risico's zijn:

1.1 Informatieveiligheid en privacy

Onvoldoende beveiliging of menselijke fouten kunnen leiden tot datalekken en misbruik van persoonsgegevens met verstrekende gevolgen, zoals misbruik van persoonsgegevens of identiteitsfraude, met mogelijk ook financiële gevolgen. Ook kan een beveiligingsprobleem gevolgen hebben voor de (continuïteit van de) gemeentelijke dienstverlening. Structureel investeren in techniek, beveiliging, privacy en beheer is cruciaal. Toenemende dreigingen en cybercrime vereisen vergaande maatregelen op het gebied van beheer, beveiliging en privacy. Tegelijkertijd is het noodzakelijk om structureel te investeren in data- en risicobewustzijn van medewerkers. En bij wijzigingen of nieuwe toepassingen is het van belang om vooraf de toetsen te doorlopen op risico's zoals privacy, informatieveiligheid en ethiek. Er is structureel toezicht nodig op algoritmes en dataverwerking.

Opsteller Zaak/Document nummer	A. Baggen Z/25/216290 396387	Datum stuk Afdeling Agendnummer	24 oktober 2025 Dienstverlening
Onderwerp	Datagedreven werken in Beekdaelen		
Portefeuillehouder	Dhr. Ing. E. Geurts		

1.2 Onjuiste besluitvorming, ongelijke behandeling of discriminatie

Werken met onbetrouwbare data of AI-systemen die onjuist zijn ingericht kan leiden tot onjuiste besluitvorming, discriminatie bij besluitvorming of oneerlijke behandeling. Dit kan vergaande maatschappelijke, politiek-bestuurlijke, juridische, financiële, organisatorische of operationele consequenties tot gevolg hebben. Foutieve beslissingen kunnen bijvoorbeeld vergaande gevolgen hebben voor de samenleving, leiden tot claims of reputatieschade. Structureel investeren in datakwaliteit en een zorgvuldige inrichting van AI-systemen is een eerste vereiste voor datagedreven werken. Dit vraagt om permanente maatregelen rondom datagovernance, kwaliteitscontroles en -verbetering. Er is structureel toezicht nodig op de werking van AI-systemen (algoritmes) en dataverwerking. Hiervoor is een goed samenspel tussen diverse disciplines zoals dataspecialist, applicatiebeheerders, Functionaris Gegevensbescherming, Security Officer, vakspecialisten uit de afdelingen (beleidsadviseurs en eindgebruikers) van cruciaal belang.

1.3 Transparantie

AI-systemen die lastig te begrijpen zijn kunnen leiden tot een gebrek aan uitlegbaarheid of transparantie. Dit kan leiden tot wantrouwen bij inwoners. Onduidelijke besluitvorming maakt ook bezwaarprocedures lastig. Daarom is het van belang om rapportages, dashboards en AI-modellen zorgvuldig te toetsen en te documenteren, en zorgvuldige testprocedures vast te leggen en te doorlopen. Leveranciers van AI-systemen dienen deze te documenteren om inzage te geven in de werking ervan.

1.4 Afhankelijkheid

Een gebrek aan mensen of kennis kan leiden tot een afhankelijkheid van leveranciers. Door structureel te investeren in het ontwikkelen van kennis en vaardigheden van medewerkers worden zij toegerust om datagedreven werken en AI op een verantwoorde manier toe te passen. Daarnaast is het cruciaal om te zorgen voor duidelijke documentatie, overdracht en back-up van sleutelfuncties waaronder dataspecialist en beheerders en hiermee ook de continuïteit te borgen.

1.5 Verlies van de menselijke maat

Automatisering kan leiden tot onpersoonlijke dienstverlening of verminderde empathie in die situaties die een menselijk gesprek of een menselijke afweging vereisen. Daarom geldt het principe: “*Human in the loop*” waarbij in elk proces menselijke controle is geborgd en hiermee besluitvorming altijd gebaseerd is op een menselijk (eind-)oordeel. Tevens zorgen voor transparantie in besluitvorming.

1.6 Verantwoordelijkheid

De gemeente blijft verantwoordelijk, ook als AI wordt ingezet. Onduidelijkheden over aansprakelijkheid bij fouten in AI-systemen kan leiden tot grote juridische procedures. Goed opdrachtgeverschap en contractmanagement is van cruciaal belang. Verantwoordelijkheden dienen vooraf vastgelegd te zijn

Gezien de bovenstaande risico's is communicatie en samenwerking cruciaal. Dat geldt ook voor periodieke afstemming met het managementteam, de Ondernemingsraad en het bestuur. Een

Opsteller Zaak/Document nummer	A. Baggen Z/25/216290 396387	Datum stuk Afdeling Agendnummer	24 oktober 2025 Dienstverlening
Onderwerp	Datagedreven werken in Beekdaelen		
Portefeuillehouder	Dhr. Ing. E. Geurts		

belangrijke succesfactor is ervoor te zorgen dat de organisatie als geheel permanent wordt meegenomen met de (nieuwe) ontwikkelingen, alert blijft op potentiële risico's en hiermee op de juiste wijze kan omgaan.

Financiën

Bij de verdere invoering en borging van datagedreven in Beekdaelen is ook rekening gehouden met de inzet van technologie waaronder AI, GIS-technologie, de bijbehorende ondersteuning en trainingen. In de meerjarenbegroting is een eenmalig krediet van €222.800 voor onderzoek en implementatie van datagedreven werken opgenomen. Hierbij is afgesproken dat er in 2025 een evaluatie plaatsvindt met een voorstel om datagedreven werken structureel te borgen. De basis staat. Voor de verdere invoering en borging van datagedreven in Beekdaelen is ook rekening gehouden met de inzet van de benodigde ondersteunende technologie waaronder AI en GIS-technologie voor alle domeinen, en de bijbehorende ondersteuning en trainingen. Dit verklaart de additioneel benodigde bedragen.

De uitgaven tot en met eind 2025 bedragen €218.002. Resteert: €4.798. De verwachte uitgaven van 2026 t/m 2029 zijn opgenomen in onderstaande tabel:

	2026	2027	2028	2029
Restant krediet	4.798			
Eenmalige kosten	53.100	53.100	41.100	41.100
Structurele kosten	110.138	137.577	163.277	189.470
Bij te ramen eenmalige kosten	48.302	53.100	41.100	41.100
Bij te ramen structurele kosten	110.138	137.577	163.277	189.470

Dit betekent dat er vanaf 2026 een tekort ontstaat op de eenmalige kosten. Totaal bij te ramen eenmalige kosten voor 2026 t/m 2029: € 183.602.

Voor de structurele kosten is momenteel nog geen dekking, in de huidige begroting is nog geen structureel budget beschikbaar.

Voorgesteld wordt om een eenmalig krediet van € 183.602 te voteren voor de eenmalige kosten en een structureel budget in de meerjarenbegroting 2026-2029 op te nemen van resp. €110.138 in 2026, €137.577 in 2027, €163.277 in 2028 en €189.470 in 2029.

Opsteller Zaak/Document nummer	A. Baggen Z/25/216290 396387	Datum stuk Afdeling Agendanummer	24 oktober 2025 Dienstverlening
Onderwerp	Datagedreven werken in Beekdaelen		
Portefeuillehouder	Dhr. Ing. E. Geurts		

Vervolgtraject en verantwoording

Na positieve besluitvorming wordt datagedreven werken voortgezet zoals beschreven in het evaluatiedocument.

Communicatie

Betrokken medewerkers worden geïnformeerd.

Bijlage(n)

1. Evaluatie datagedreven werken in Beekdaelen inclusief dashboards van Beekdaelen
2. Raadsbesluit.

Dit voorstel bieden wij u hierbij ter besluitvorming aan.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,

De secretaris Mevr. Mr. S.M.J. Troisfontaine & De burgemeester Dhr. ing. E. Geurts